

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ГІДРОБІОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту гідробіології
НАН України,

член-кореспондент НАН України,
д.б.н., проф.

Сергій АФАНАСЬЄВ

Сергій Афанасьєв 2023

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок перезарахування результатів навчання
(навчальних дисциплін) аспірантів
Інституту гідробіології НАН України**

СХВАЛЕНО

Вченою радою Інституту гідробіології
НАН України

прот. від 09.08.2023 р. № 9

Введено в дію наказом

від 01.09.2023 р. № 23

КИЇВ - 2023

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) (далі – Положення) аспірантів Інституту гідробіології Національної академії наук України (далі – Інституту) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту»; постанов Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»; постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки докторів філософії та докторів наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502; постанови від 12.08.2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», «Методичних рекомендацій щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах»; розпорядження Президії Національної академії наук України від 25.04.2016 № 259 «Про діяльність наукових установ Національної академії наук України щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти»; «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті гідробіології НАН України».

1.2. Положення про порядок перезарахування визначає порядок визнання результатів навчання (навчальних дисциплін) для здобувачів, які переведені до аспірантури Інститут з інших закладів вищої освіти; продовжують навчання в аспірантурі Інститут після академічної відпустки або повторного навчання; учасники (далі – учасник) програм академічної мобільності на території України чи поза її межами; поновлені на навчання в аспірантурі Інститут після відрахування (зокрема і ті, що перервали навчання в інших ЗВО); вступають до аспірантури Інституту для одночасного навчання за іншою спеціальністю.

1.3. Основі терміни і їх визначення:

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС. Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

Кредити присвоюються після завершення необхідної навчальної діяльності та досягнення відповідних результатів навчання, що підтверджується належним оцінюванням. Кількість кредитів, що присвоюється Учаснику, який демонструє досягнення результатів навчання, дорівнює кількості кредитів, що відповідають освітньому компоненту.

Академічна довідка – поточний запис освітніх досягнень Учасника, зокрема, для академічної мобільності, у якому зазначені освітні компоненти, які вони опанували, кількість набутих кредитів ЄКТС та отримані оцінки

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Перезарахування кредитів – процес визнання кредитів, присвоєних в іншому закладі вищої освіти.

Ступенева мобільність – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання Учасника, з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше закладів вищої освіти одночасно.

Кредитна мобільність – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання Учасника, з метою здобуття кредитів ЄКТС та/або відповідних компетентностей, результатів навчання (без здобуття кредитів ЄКТС), що будуть визнані у закладі вищої освіти постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного Учасника. При цьому загальний період навчання для таких Учасників за програмами кредитної мобільності залишається незмінним.

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Договір про співпрацю із ЗВО – формалізована домовленість про організацію кредитної мобільності та визнання кредитів, підписана до початку періоду мобільності Учасником, Інститутом та приймаючим закладом вищої освіти. Договір має на меті надання Учаснику гарантії, що кредити, отримані протягом періоду мобільності, будуть визнані.

Академічна різниця – розбіжність, що утворилася внаслідок відмінностей у навчальному плані між спеціальністю/освітньо-науковою програмою, за якою здобувач навчався та ОНП, за якою буде навчатися.

1.4. Перезарахування кредитів на основі Договорів про співпрацю з ЗВО здійснюється автоматично.

Для Учасника, який надає Академічну довідку про зараховані результати навчання в іншому ЗВО, з яким немає діючого Договору про співпрацю, перезарахування кредитів здійснюється відповідно до розділу 3 цього документу.

II. ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

2.1. Визнання результатів навчання здійснюється на основі ЄКТС. Порівняння обсягу навчального навантаження ґрунтується на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем вищої освіти, відповідно до академічної довідки або іншого документа, та результатів навчання, за планом Інституту.

2.2. Обсяг додаткових кредитів, які здобувач може отримати за навчальний рік (повторне вивчення дисциплін, ліквідація академічної різниці), не повинен перевищувати 30 кредитів за семестр.

2.3. Неформальна та інформальна освіта, як правило, організовується у вигляді короткострокових курсів, майстер-класів, семінарів тощо. Основними цілями такої освіти є задоволення особистісних та пізнавальних потреб її учасників.

2.4 Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством.

2.5. Право на визнання результатів навчання у неформальній освіті поширюється на здобувачів ступеня доктор філософії аспірантури Інституту.

2.6. Види неформальної та інформальної освіти:

- це професійні курси/тренінги та/чи семінари з підвищення кваліфікацій та/чи здобуття нових навичок. Як правило, професійні курси проводяться в короткі періоди та в умовах «коворкінг простору»;
- громадська освіта – проекти, які направлені на широкі верстви населення, особливо молодь, з метою реалізації ролі як активних громадян;
- онлайн освіта – інтернет-курс з великомасштабною інтерактивною участю та відкритим доступом через мережу Інтернет слухачів і спікерів;
- мотиваційні лекції – навчання, яке базується на представленні кращих практик та досягнень спікера, дискусіях щодо практичного застосування набутих під час навчання навичок.

2.7. Визнання результатів навчання у неформальній (інформальній) освіті дозволяється для дисциплін, які знаходяться в індивідуальному навчальному плані.

2.8. Здобувач освіти звертається із заявою до гаранта ОНП з проханням про визнання результатів навчання у неформальній (інформальній) освіті. До заяви можуть додаватися будь-які документи (сертифікати, свідоцтва тощо), які підтверджують ті вміння, які здобувач освіти отримав під час навчання.

2.9. Гарант ОНП визначає навчальну дисципліну, що пропонується для перезарахування на основі визнання результатів навчання у неформальній (інформальній) освіті або обґрунтовано відмовляє в цій можливості.

2.10. За умови визнання гарант ОНП та викладач, який викладає ту саму або споріднену навчальну дисципліну, розглядають заяву здобувача освіти, вивчають надані документи, за необхідності проводять співбесіду із здобувачем, та або перезараховують результати навчання, або призначають атестацію.

2.11. За умови необхідності проведення атестації здобувача освіти ознайомлюють з програмою навчальної дисципліни та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання. Здобувачу надається 10 робочих днів для підготовки до атестації, за

результатами якої виставляється підсумкова оцінка за шкалою національною та ЄКТС. Якщо здобувач отримав менше 60 балів, то йому не зараховуються результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті.

2.12. За підсумками роботи формується протокол, у якому міститься висновок про зарахування чи не зарахування відповідної дисципліни (кредитів дисципліни). Протоколи зберігаються протягом 4 років.

2.13. При перезарахуванні навчальної дисципліни до індивідуального навчально плану здобувача та його картки вносяться назва дисципліни, загальна кількість годин/кредитів, оцінка та підстава щодо перезарахування (номер протоколу експертної комісії). Здобувач звільняється від вивчення перезарахованої дисципліни.

2.14. У разі негативного висновку щодо визнання результатів навчання здобувач має право звернутися із заявою про апеляцією до голови апеляційної комісії. Апеляційна комісія протягом 5 робочих днів за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги чи її не врахування.

III. ПОРЯДОК ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Перезарахування – це з'ясування відповідності змісту та обсягу програмних результатів навчання, кількості кредитів ЄКТС, отриманих в іншому закладі вищої освіти, до зазначених у навчальному плані ОНП Інститут.

3.2. Перезарахування Компонент здійснюється на підставі заяви здобувача вищої освіти на ім'я гаранта ОНП, академічної довідки або витягу з навчальної картки здобувача вищої освіти чи копії завіреного індивідуального навчального плану.

3.3. Перезарахування результатів раніше складених здобувачем вищої освіти обов'язкових Компонент здійснюють гаранті ОНП та в.о. завідувача аспірантури.

3.4. Перезарахування навчальних дисциплін здійснюється за заявою здобувача вищої освіти на підставі академічної довідки встановленого зразка або іншого документу (для іноземних ЗВО), який підтверджує результати навчання. Можуть додатково надаватися, договір про навчання, договір про практику/стажування, сертифікат про практику/стажування, тощо.

3.5. Усі кредити, отримані під час академічної мобільності, які погоджено в Договорі про співпрацю із ЗВО та підтверджено Академічною довідкою, мають бути перезараховані без затримки та входити до кваліфікації Учасника без будь-якого додаткового оцінювання.

Освітні компоненти, які опановуються протягом періоду мобільності, не можуть бути відібрані на основі їх еквівалентності освітнім компонентам. Результати навчання за повною освітньою програмою за кордоном мають бути сумісними або доповнювати результатами навчання за програмою, яку опановує Учасник в аспірантурі Інституту. Заміна еквівалентної кількості кредитів ОНП кредитами приймаючого закладу, має бути гнучкою і прозорою. Кількість кредитів, отриманих у приймаючому закладі має відповідати певному періоду навчання.

Договір про практику/стажування містить опис навчальних заходів, які має реалізувати Учасник під час опанування зазначеної освітньої компоненти, умови

проходження практики/стажування відповідно до освітньої програми та чітко визначені результати навчання із їх зазначенням у Сертифікаті/Щоденнику практики. Після підписання трьома сторонами Договір про навчання (про практику/стажування) може бути змінений у випадку необхідності за згодою усіх трьох сторін.

Інститут повністю визнає узгоджену в Договорі про співпрацю (якщо це передбачено) та підтверджену Академічною довідкою кількість кредитів ЄКТС, перезараховує їх в ОНП Учасника та використовує для виконання кваліфікаційних вимог. За необхідності отримані оцінки конвертуються.

Дисципліни, успішно опановані за кордоном, входять в Академічну довідку під оригінальними назвами та з їх перекладом державною мовою.

Після проходження практики/стажування за кордоном зарахування кредитів документується у Сертифікаті або іншому документі про практику/стажування та Додатку до диплому. Сертифікат або інший документ про практику/стажування забезпечує прозорість та роз'яснення значення досвіду Учасника. Видається приймаючою стороною (закладом вищої освіти/науковою установою) після завершення практики/стажування.

3.6. Рішення гаранта ОНП та в.о. завідувача відділом аспірантури про перезарахування обов'язкових Компонент може бути ухвалене за таких умов: якщо при порівнянні навчального плану ОП та академічної довідки (витягу з навчальної картки здобувача) назви Компонент ідентичні або мають незначну стилістичну відмінність; якщо збігається загальна кількість кредитів ЄКТС, виділених на опанування цієї Компоненти.

3.7. Якщо рішення щодо перезарахування обов'язкових Компонент не ухвалено, формується експертна комісія у складі викладача дисципліни, гаранта ОНП, в.о. зав.відділом аспірантури та представника ради молодих учених.

3.8. Експертна комісія розглядає заяву, документи про попередні результати його навчання та ухвалює рішення про перезарахування Компонент, якщо мають схожість змістова частина робочих програм та вимоги до програмних результатів навчання (знань, умінь і навичок) здобувача вищої освіти; загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС), відведений на вивчення Компонент, не менший від 75% обсягу Компоненти, передбаченої навчальним планом ОНП, а змістова частина та вимоги до програмних результатів навчання (знань, умінь і навичок) здобувача вищої освіти збігаються. Свій висновок про можливість (неможливість) перезарахування обов'язкової Компоненти експертна комісія фіксує на заяві.

3.9. Експертна комісія може рекомендувати вченій раді прийняти наступне рішення: про повне визнання, або обмежене визнання, або невизнання перезарахування. Повне визнання рекомендується, коли Компонента входить до робочого навчального плану в аспірантурі Інституту та має схожі заплановані результати (знань, умінь і навичок), але має відмінності в кількості кредитів ЄКТС (не більше як 25 %). Обмежене визнання можливе, коли Компоненти, вивчені в іншому ЗВО, визнаються за окремими темами (модулями) необхідно додатково проводити переатестацію. Тоді перезарахування може відбутися за результатами виконання індивідуального завдання чи співбесіди. Переатестацію проводить викладач, за яким закріплена відповідна обов'язкова Компонента. Не визнаються

результати навчання та не присвоюються залікові кредити за обов'язкові Компоненти, що не забезпечують виконання вимог відповідної ОНП щодо формування очікуваних програмних результатів навчання (знань, умінь, навичок).

3.10. Наявність неперезарахованої обов'язкової Компоненти, яка передбачена навчальним планом (робочим навчальним планом) ОНП, прирівнюється до академічної заборгованості з визначенням терміну її ліквідації.

3.11. При поновленні (переведенні) обсяг академічної різниці між ОНП Інституту та раніше складеними здобувачем Компонентами не може перевищувати 32 кредитів ЄКТС.

3.12. Особам, які повторно вступають до аспірантури Інституту з метою захисту дисертації, можуть перезараховуватися усі ЄКТС, отримані за час попереднього навчання в аспірантурі.

3.13. Особам, які вступають до аспірантури Інститут для одночасного навчання за іншою спеціальністю і здобувають ступінь вищої освіти не менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план, перезараховуються Компоненти аналогічно.

3.14. У разі перезарахування Компоненти залишаються незмінними форма контролю та раніше здобута оцінка навчальних досягнень здобувача вищої освіти, а її кредитний вимір відповідає кредитному виміру цієї Компоненти в чинному навчальному плані. Здобувач має право відмовитися від перезарахування Компоненти, якщо його не влаштовує отримана раніше оцінка, та вивчати відповідну Компоненту повторно або скласти її як академічну різницю. Якщо навчальні досягнення з Компоненти, що вивчалася раніше, були оцінені декількома оцінками, то при її перезарахуванні виставляється середня оцінка.

3.16. Перезарахування раніше вивчених вибіркового Компонент за заявою особи, яка поновлюється, переводиться до аспірантури Інституту може провести в.о. зав.відділом аспірантури за погодженням з гарантом ОНП. Перезарахування вибіркового Компонент здійснюється без порівняння з навчальним планом підготовки здобувача.

3.16. Перезарахування Компоненти здійснюється (за потреби) з переведенням оцінки, отриманої за результатами попереднього навчання до оцінки за шкалою, прийнятою для оцінювання здобувачів в Інституті. При перезарахуванні Компонент, навчальні досягнення яких не оцінювалися за 100-бальною шкалою, одержані оцінки переводяться у 100-бальну шкалу за відповідними мінімальними значеннями. Компонент перезараховується зі збереженням загального річного обсягу кредитів ЄКТС (годин) та з урахуванням структурно-логічної схеми підготовки фахівців.

3.17. До відома викладачів, гаранта та наукового керівника доводиться факт участі здобувача у програмі академічної мобільності, перезарахування відповідних дисциплін, їх занесення в індивідуальний навчальний план.

3.18. Результати про перезарахування вносяться до навчальної картки (із зазначенням у якому ЗВО отримані ці результати), індивідуального навчального плану студента, а потім до Академічної довідки.

IV. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ РІЗНИЦІ

4.1. Встановлення академічної різниці з навчальних дисциплін здійснює гарант ОНП та в.о. зав.відділом аспірантури як дисципліни, які на момент переведення (поновлення) особою не вивчались або загальний обсяг годин (кредитів), відведений на вивчення дисципліни менший 75% обсягу дисципліни, передбаченої навчальним планом Інституту

4.2. Академічною різницею не можуть бути вибіркові навчальні дисципліни, а також розбіжність у формі підсумкового контролю «екзамен» - «залік» (бали, отримані за залік, можуть бути зараховані як екзамен).

4.3. Практику не включають до академічної різниці, а вносяться до індивідуального навчального плану здобувача на наступний навчальний семестр (рік).

4.4. Вибіркові навчальні дисципліни, вивчені у попередньому закладі вищої освіти, за заявою здобувача вищої освіти можуть бути перезараховані повністю, а їх обсяг визначається кількістю кредитів ЄКТС у межах дисциплін навчального плану Інституту.

4.5. Недостатній обсяг кредитів здобувач повинен ліквідувати.

4.6. Якщо навчальним планом передбачено складання заліку та екзамену з навчальної дисципліни, то до академічної різниці вноситься екзамен, якщо передбачено складання заліку навчальної дисципліни, то до академічної різниці вноситься залік.

4.7. Порядок та термін ліквідації академічної різниці визначається розпорядженням в.о. зав. аспірантури та зберігається в Навчальній картці аспіранта.

4.8. Основною формою оволодіння навчальним матеріалом під час ліквідації академічної різниці є самостійна робота. З метою сприяння підготовки до складання академічної різниці, здобувачу надається необхідна консультативно-роз'яснювальна допомога. Викладач дисципліни надає необхідні навчально-методичні вказівки та рекомендації для самостійної роботи, забезпечує достатній рівень консультативної допомоги та об'єктивний підсумковий контроль знань.

V. ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ

5.1 Підготовка документів для перезарахування дисциплін і встановлення академічної різниці покладається на в.о. зав.відділом аспірантури.

5.2 Академічна довідка та подання щодо академічної різниці навчальних дисциплін, зберігаються у особовій справі здобувача.

5.3 До індивідуального навчального плану здобувача вносять записи про перезарахування результатів заліків та екзаменів, які засвідчуються підписом в.о. зав.відділом аспірантури. Оцінки проставляються за чинною в Інститут шкалою.

5.4 Для осіб, які мають іноземні документи про освіту визнання результатів навчання та академічної різниці здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти та науки України від 05.05.2015 р. №504.